

Nefndarsvið Alþingis,
b.t. velferðarnefndar
Kirkjustræti
101 Reykjavík

RÍKISLÖGMAÐUR

Hverfisgötu 6 4. hæð 150 Reykjavík
sími: 545 8490 bréfasími: 562 9280
kennitala: 600186 1759

Reykjavík 11. mars 2024
Tilv.: RLM24030020/03.4

Efni: Umsögn um frv. til l. um sjúklingatryggingu (154. lgb., þskj. 1075, 718. mál.)

Embætti ríkislögmans vísar til umsagnarbeiðni velferðarnefndar 23. febrúar sl. í tengslum við ofangreint frumvarp. Í frumvarpinu kemur fram að starfshópurinn sem stóð að gerð frumvarpsins hafi við vinnslu þess átt samráð við embætti ríkislögmans og ýmsa aðra aðila. Fulltrúar embættisins áttu einnig upplýsingafund um málið með starfsmönnum heilbrigðisráðuneytis 7. mars 2024.

Í 2. gr. frumvarpsins kemur fram að bætur úr sjúklingatryggingu skuli greiða í nánar greindum tilvikum, sem sum hver eru kennd við læknamistök, án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttar. Í 5. gr. er gert ráð fyrir að um ákvörðun bótafjárhæðar fari eftir I. kafla skaðabótalaga nr. 50/1993 og að sú fjárhæð geti ekki farið fram yfir tiltekið hámark. Þá kemur fram í 1. mgr. 7. gr. að skaðabótakrafa verði ekki gerð á hendur þeim sem er bótaskyldur samkvæmt reglum skaðabótaréttar nema tjón hafi ekki fengist að fullu bætt skv. 5. gr. og þá einungis um það sem á vantar. Eðli máls samkvæmt getur umrætt hámarksviðmið haft í för með sér að viðkomandi tjónþolar fái ekki fullar bætur í merkingu skaðabótalaga. Í almennum athugasemdum frumvarpsins, sbr. 3.1 *Hámarksbætur*, kemur fram að í þeim tilvikum sé tjónþolum bent á möguleikann á því að beina kröfu um skaðabætur á hendur íslenska ríkinu til að fá tjón sitt fullbætt. Á þetta ekki síst við þegar Sjúkratryggingar Íslands hafa við afgreiðslu mála á grundvelli gildandi laga nr. 111/2000 fellt sjúklingatryggingaáttburð undir 1. tl. 2. gr. laganna og með vísan til þess að lækni meðferð hafi í umrætt sinn ekki verið hagað eins vel og unnt hefði verið.

Athygli er vakin á því að ríkislögmaður starfar á grundvelli laga nr. 51/1985 um ríkislögmenn en þar kemur fram að embættið annist uppgjör bóta krafna sem beint er að ríkissjóði, sbr. fyrri málslíð 1. mgr. 2. gr. laganna. Með þeirri hækkun á hámarksviðmiði, sem boðuð er í frumvarpinu, mun þeim tilvikum fjölga þar sem tjónþolar fá tjón sitt fullbætt úr sjúklingatryggingu og þar af leiðandi dregur úr þörf hinna sömu til að beina skaðabótakröfum á hendur ríkinu til embættis ríkislögmans. Þá yrðu slíkar skaðabótakröfur að líkum úr sögunni ef sú leið yrði farin að fella hámarkið niður. Málsmeðferð við afgreiðslu slíkra skaðabótakrafna er oft á tíðum þung í vöfum og tafsöm, bæði með tilliti til þeirra skilyrða sem þurfa að vera uppfyllt við mat á skaðabótaskyldu og því matsferli sem býr að baki ákvörðun bótafjárhæða. Embætti ríkislögmans bendir einnig á að ef hámarksviðmiðið verður áfram í lögum gæti hlotist umtalsvert hagræði af því ef Sjúkratryggingar Íslands myndu sjá til þess að mat á líkamstjóni skv. I. kafla skaðabótalaga yrði unnið til fullnaðar. Þannig gæti embætti

ríkislögmans stuðst við slíkt mat við uppgjör skaðabóta um það sem upp á vantaði, ef á reyndi. Frumvarpið ber með sér, sbr. m.a. 10. gr., að Sjúkratryggingar, sem er sérhæfð stofnun, muni hafa nokkuð skilvirk úrræði við framkvæmd laganna, þ.á m. til að láta vinna eða afla mats á afleiðingum líkamstjóna og ákvarða bótafjárhæð eftir I. kafla skaðabótalaga. Ef vel tækist til ætti embætti ríkislögmans því ekki að þurfa að endurtaka slíkt matsferli nema í undantekningartilvikum.

Ef hámarksviðmiði bóta verður viðhaldið í lögum telur embætti ríkislögmans jafnframt að skoða mætti hvort fela ætti Sjúkratryggingum Íslands að annast alfarið uppgjör skaðabótakrafna í þeim tilvikum sem 7. gr. frumvarpsins tekur til. Fyrir því má færa þau rök að þegar Sjúkratryggingar hafa gert upp bætur úr sjúklingatryggingu, sbr. 5. gr. frumvarpsins, hafi stofnunin, í ljósi yfirferðar sinnar yfir málið sem og sérþekkingar sinnar og þeirra valdheimilda sem mælt er fyrir um í frumvarpinu, þá þegar kannað helstu atvik og sé í góðri aðstöðu til að taka afstöðu til bótaskyldu skv. almennum reglum skaðabótaréttarins. Má ætla að slíkt fyrirkomulag yrði hugsanlega til þess fallið að flýta fyrir málsmeðferð og draga úr kostnaði sem fylgir því að kröfur sem rekja má til sama tjónsatviks séu gerðar upp í tvennu lagi af ólíkum aðilum og það þótt sumpart gildi ólíkar áherslur við uppgjör bóta sjúklingatryggingar og skaðabóta, sbr. m.a. Hrd. 21. febrúar 2013 í máli nr. 388/2012 og Hrd. 1. desember 2016 í mál nr. 17/2016.

Virðingarfyllst,

Fanney Rós Þorsteinsdóttir ríkislögmaður

Eiríkur Áki Eggertsson hrl.